

Grundläggande utbildning läsåret 2020–2021

Regionförvaltningsverket

@AVItwiittaa

Bakgrund och teman

Bakgrund

Regionförvaltningsverken och undervisnings- och kulturministeriet har samlat in information om covid-19-situationen av finländska anordnare av grundläggande utbildning för läsåret 2020–2021.

Enkäten besvarades av 203 kommuner (svars% 69,3) och 39 privata anordnare av grundläggande utbildning.

Urvalet kan anses representativt.

Resultaten läggs fram i den här presentationen

- som nationella och regionala fördelningsdata
- som beskrivningar av innehållsanalysen av enkätens öppna punkter, vilka kompletterar fördelningsdata
- utan att specificera de kommunala och privata utbildningsanordnarnas svar

RFV	Landskap	Kommunal	Privat
RFV i Södra Finland	Södra Karelen	5	2
-	Egentliga Tavastland	8	-
-	Kymmenedalen	1	1
-	Päijänne-Tavastland	6	1
-	Nyland	20	14
RFV i Östra Finland	Södra Savolax	9	-
-	Norra Karelen	10	3
-	Norra Savolax	10	1
RFV i Lappland	Lappland	16	-
RFV i Sydvästra Finland	Satakunta	11	4
-	Egentliga Finland	23	1
RFV i Västra och Inre Finland	Södra Österbotten	11	1
-	Mellersta Österbotten	4	-
-	Mellersta Finland	18	2
-	Birkaland	16	5
-	Österbotten	8	3
RFV i Norra Finland	Kajana	6	-
-	Norra Österbotten	21	3
Hela landet	-	203	41

Ämnen

- **Bedömningar av elevernas behov av stöd under läsåret 2020–2021 jämfört med läsåren före covid-19**
  - Allmänt
  - Stöd för inläring (stöd genom undervisningsarrangemang, specialundervisning)
  - Behov av elevvårdsstöd
  - Övriga observationer om stödbehovet
- **Uppskattningar av elevernas antal frånvaron under läsåret 2020–2021 jämfört med läsåren före covid-19**
  - Lovliga frånvaron (eleven haft tillstånd till frånvaro, ingen distansundervisning)
  - Olovliga frånvaron (eleven varit frånvarande utan tillstånd eller karantänbeslut)
  - Andelen elever som knappt deltar i undervisningen (över 80 % frånvaro) på grund av covid-19
  - Övriga observationer om frånvaron
- **Centrala effekter av covid-19 på anordnandet av grundläggande utbildning under läsåret 2021-2021**
- **Nödvändiga åtgärder för att rätta till de oönskade effekterna av covid-19**

ELEVERNAS BEHOV AV STÖD

“

Elevernas behov av stöd bedöms vara anmärkningsvärt större än under läsåren före covid-19:

Regionförvaltningsverket

Elevernas behov av stöd i allmänhet jämfört med läsåren före covid-19

- Av de utbildningsanordnare som besvarade enkäten bedömde 85 procent elevernas behov av stöd på allmän nivå som större än vanligt (74 %) eller betydligt större (11 % av respondenterna).
  - Flest utbildningsanordnare som gav denna bedömning (% av respondenterna i området) fanns i
    - Södra Finlands (90 %)
    - Norra Finlands (90 %) och
    - Västra och Inre Finlands (87 %) regionförvaltningsområden.
  - Flest respondenter som gav denna bedömning i landskapen (% av respondenterna i området) fanns i
    - Kymmenedalen (100 %)
    - Södra Savolax (100 %)
    - Birkaland (95 %)

“

**Fyra av fem
ansåg att
behovet av stöd
för inläringen
har ökat**

Regionförvaltningsverket

Behov av stöd genom inlärningsarrangemang och specialundervisning jämfört med läsåren före covid-19

- Fyra femtedelar (81 %) av utbildningsanordnarna bedömde behovet av stöd för inläringen (stöd som ges genom inlärningsarrangemang, specialundervisning) som åtminstone större än normalt.
  - Flest utbildningsanordnare som gav denna bedömning (% av respondenterna i området) fanns i
    - Södra Finlands (90 %)
    - Norra Finlands (87 %) och
    - Västra och Inre Finlands (84 %) regionförvaltningsområden.
  - Flest respondenter som gav denna bedömning i landskapen (% av respondenterna i området) fanns i
    - Egentliga Tavastland (100 %)
    - Mellersta Österbotten (100 %)
    - Nyland (95 %)
- Var tionde respondent (9 %) bedömde att behovet av stödet i fråga var anmärkningsvärt större än normalt.

“

**Behovet av
elevvårdsstöd
bedöms i mycket
stor utsträckning
vara större än
normalt**

Regionförvaltningsverket

Behov av elevvårdsstöd jämfört med läsåren före covid-19

- Av de utbildningsanordnare som besvarade enkäten bedömde 85 procent behovet av elevvårdsstöd som minst större än normalt.
  - Flest utbildningsanordnare som gav denna bedömning (% av respondenterna i området) fanns i
    - Lapplands (94 %)
    - Södra Finlands (90 %) och
    - Östra Finlands (92 %) regionförvaltningsområden.
  - Behovet av elevvårdsstöd bedömdes vara minst större än normalt i svaren från alla områden i Kymmenedalen, Södra Savolax, Birkaland och Österbotten.
- Behovet av elevvårdsstöd bedömdes oftast vara på normal nivå (% av respondenterna i området) i
  - Södra Österbotten (58 %)
  - Kajanalands (33 %)
  - Päijänne-Tavastland (29 %)

F4. Hur bedömer ni elevernas behov av stöd jämfört med läsåren före covid-19? Värdetabell, hela landet

% av respondenterna i området					
	Mycket större än normalt	Större än normalt	På normal nivå	Mindre än normalt	Mycket mindre än normalt
F4a. Elevernas behov av stöd (i allmänhet) är	11	74	15	-	-
F4b. Behovet av stöd för inläring (stöd genom inlärningsarrangemang, specialundervisning) är	9	72	18	-	-
F4c. Behovet av elevvårdsstöd är	23	62	14	-	-

F4a. Elevernas behov av stöd (i allmänhet) jämfört med åren före covid-19, värdetabell

% av respondenterna i området					
	Mycket större än normalt	Större än normalt	På normal nivå	Mindre än normalt	Mycket mindre än normalt
Hela landet	11	74	15	-	-
RFV i Södra Finland	21	69	10	-	-
RFV i Östra Finland	3	76	21	-	-
RFV i Västra och Inre Finland	10	76	13	-	-
RFV i Lappland	-	69	31	-	-
RFV i Sydvästra Finland	10	72	18	-	-
RFV i Norra Finland	10	80	10	-	-

F4b. Behovet av stöd för inläring (stöd genom inlärningsarrangemang, specialundervisning), värdetabell.

% av respondenterna i området					
	Mycket större än normalt	Större än normalt	På normal nivå	Mindre än normalt	Mycket mindre än normalt
Hela landet	9	72	18	-	-
RFV i Södra Finland	16	74	10	-	-
RFV i Östra Finland	-	79	21	-	-
RFV i Västra och Inre Finland	10	74	16	-	-
RFV i Lappland	6	63	31	-	-
RFV i Sydvästra Finland	10	59	31	-	-
RFV i Norra Finland	7	80	13	-	-

F4c. Behovet av elevvårdsstöd är

% av respondenterna i området					
	Mycket större än normalt	Större än normalt	På normal nivå	Mindre än normalt	Mycket mindre än normalt
Hela landet	23	62	14	-	-
RFV i Södra Finland	36	53	10	-	-
RFV i Östra Finland	18	73	6	3	-
RFV i Västra och Inre Finland	19	63	18	-	-
RFV i Lappland	25	69	6	-	-
RFV i Sydvästra Finland	13	69	18	-	-
RFV i Norra Finland	23	53	23	-	-

F5. Övrigt i anslutning till behov av stöd för inlärnigen 1(2)

I de öppna svaren betonas elevernas välbefinnande ur flera perspektiv

- Flera psykiska problem än tidigare.
- Orken och utmattningen (elevens och/eller familjens) försvårar inlärnigen.
- Utmaningar i inlärningsförutsättningarna, inlärningsfärdigheterna och beteendet är vanliga och har ökat.
  - Också bristen på förskoleundervisning våren 2020 syns i förutsättningarna och färdigheterna av barn som börjat i skolan på hösten.
  - Respondenterna upplever att det är svårt att uppnå målen i läroplanen.

"Elevernas elevvårdsproblem har försämrats betydligt under det senaste året."

"Elevernas inlärningsfärdigheter, arbetsfärdigheter, allmänna beteendefärdigheter, sociala färdigheter, motorik, koncentration, osv. har försämrats avsevärt för en del. Gruppernas 'kontrollbarhet' är allt mer krävande. Det är svårt att åter komma in i fenomenorienteringen och inlärnigen i grupp."

"Förskoleundervisningen förblev bristfällig förra våren, en del deltog inte alls. Således syns stödbehovet i de grundläggande färdigheterna."

"Inlärnigen har inte försvårats i sig, men välbefinnandet (elevernas och familjernas) har det. Utan välfärd kan man inte heller lära sig. Bl.a. mångkulturella elevers behov av stöd för välbefinnandet har betonats."

"Behov av tillägsarbete och tillägsresurser för att kunna genomföra specialarrangemangen. Tillämpning av läroplanen samt sökande och upptäckt av nya verksamhetssätt."

F5. Övrigt i anslutning till behov av stöd för inläringen 2(2)

- Behovet av stöd- och specialundervisning har ökat.
- Hemmens möjligheter att stödja eleven påverkar ofta inläringssvårigheterna.
- I familjer med invandrarbakgrund har språkfrågan utmanat genomförandet av stödet och inläringens framskridande under distansundervisningsperioderna.
- Elevvårdens (kuratorer, hälso- och sjukvårdspersonal) resurser upplevs som otillräckliga.
- Tilläggsresurser behövs, behovet håller inte på att försvinna, eftersom följderna oftast är långvariga.
- Några respondenter nämner att andelen s.k. elever som inte går i skola har ökat.

”Mest har coronasituationen försvårat inläringen av de elever som redan från tidigare haft utmaningar med inläringen. Elevernas välbefinnande har försämrats (enligt kommunens egen enkät) - vi har bedömt att detta i framtiden kommer att synas som ökade inläringssvårigheter. Enligt vår bedömning av läsfärdigheterna våren 2021 finns det tydliga regionala och skolspecifika skillnader i läsfärdigheterna.”

”Statens jämlikhetspenning och coronastöd har varit en väldigt viktig resurs, och för dessa skickar vi varje dag tack till Helsingfors. Det har varit särskilt viktigt att någon har haft tid att lyssna på barnen, åtminstone i en stund. Det går inte att lära sig om man har mycket att tänka på. Föra vårens distansinlärningsunderskott har åtgärdats och man har försökt hålla elevernas skolvardag så normal som möjligt trots alla nya arrangemang. Arbetet fortsätter nästa läsår.”

”Behovet av specialundervisning på deltid har ökat, antalet barn som inte går i skola har ökat, antalet elever med psykiska symtom har ökat.”

FRÅNVARON

“

Covid-19 har lett till ett ökat antal lovliga frånvaron

Regionförvaltningsverket

Lovliga frånvaron

- Över hälften av utbildningsanordnarna bedömde att antalet lovliga frånvaron bland eleverna under läsåret 2020-2021 som större än normalt (48 % av respondenterna) eller betydligt större (7 % av respondenterna).
  - Flest respondenter som gav dessa svar fanns i (% av respondenterna i området)
    - Lapplands 67 %
    - Norra Finlands 63 % och
    - Västra och Inre Finlands 62 % regionförvaltningsområden.
- Flest respondenter som gav denna bedömning i landskapen (% av respondenterna i området) fanns i
  - Egentliga Tavastland (88 %)
  - Norra Savolax (73 %)
  - Norra Österbotten (71 %)

“

Var fjärde utbildningsanordnare bedömer att antalet olovliga frånvaron har ökat

Regionförvaltningsverket

Olovliga frånvaron

- Av utbildningsanordnarna bedömer 26 procent att antalet elevers olovliga frånvaron (eleven frånvarande utan lov eller karantänbeslut) under läsåret 2020-2021 som större än normalt (24 % av respondenterna) eller som betydligt större (2 % av respondenterna).
  - Flest respondenter som gav dessa svar fanns i (% av respondenterna i området)
    - Östra Finlands 36 %
    - Norra Finlands 27 % och
    - Lapplands 25 % regionförvaltningsområden.
  - Flest respondenter som gav denna bedömning i landskapen (% av respondenterna i området) fanns i
    - Södra Savolax (56 %)
    - Kymmenedalen (50 %) samt
    - Södra Karelen (43 %) och Päijänne-Tavastland (43 %)

“

Flera än var åttonde utbildningsanordnare bedömer att antalet elever som knappt deltar i undervisningen har ökat

Regionförvaltningsverket

Elever som knappt deltar i undervisningen

- Av utbildningsanordnarna bedömde 16 procent att andelen elever under läsåret 2020-21 som på grund av covid-19 knappt alls deltar i undervisningen (över 80 % frånvaron) har varit större (15 % av respondenterna) eller betydligt större (1 % av respondenterna).
  - Flest respondenter som gav dessa svar fanns i (% av respondenterna i området)
    - Södra Finlands 21 %
    - Lapplands 19 % samt
    - Västra och Inre Finlands 18 % regionförvaltningsområden.
- Flest respondenter som gav denna bedömning i landskapen (% av respondenterna i området) fanns i
  - Södra Savolax (44 %)
  - Birkaland (33 %) och
  - Päijänne-Tavastland (29 %)

F6. I vilken utsträckning bedömer ni att elevernas frånvaron har ökat på grund av covid-19? Värde tabell, hela landet

	% av respondenterna i området				
	Betydligt mer än normalt	Mer än normalt	Normalt antal	Mindre än normalt	Betydligt mindre än normalt
F6a. Antal lovliga frånvaron under läsåret 2020-2021 (eleven haft tillstånd till frånvaro, ingen distansundervisning)	7	48	33	9	3
F6b. Antal olovliga frånvaron under läsåret 2020-2021 (eleven varit frånvarande utan tillstånd eller karantänbeslut)	2	24	70	3	1
F6c. Hur stor bedömer ni att andelen elever är som på grund av covid-19 inte längre deltar i undervisningen (frånvaron över 80 %)?	1	15	78	2	4

F6a. Antal lovliga frånvaron under läsåret 2020-2021 (eleven haft tillstånd till frånvaro, ingen distansundervisning). Värde tabell regionförvaltningsområden

% av respondenterna i området					
	Betydligt mer än normalt	Mer än normalt	Normalt antal	Mindre än normalt	Betydligt mindre än normalt
Hela landet	7	48	33	9	3
RFV i Södra Finland	9	45	34	10	2
RFV i Östra Finland	3	48	39	3	6
RFV Västra och Inre Finland	6	56	28	7	3
RFV i Lappland	13	44	31	13	-
RFV i Sydvästra Finland	5	38	44	8	5
RFV i Norra Finland	10	53	23	13	-

F6b. Antal olovliga frånvaron under läsåret 2020-2021 (eleven varit frånvarande utan tillstånd eller karantänbeslut)

% av respondenterna i området					
	Betydligt mer än normalt	Mer än normalt	Normalt antal	Mindre än normalt	Betydligt mindre än normalt
Hela landet	2	24	70	3	1
RFV i Södra Finland	-	28	67	5	5
RFV i Östra Finland	3	33	64	-	-
RFV i Västra och Inre Finland	-	21	74	3	3
RFV i Lappland	6	19	75	-	-
RFV i Sydvästra Finland	5	18	77	-	-
RFV i Norra Finland	-	27	67	7	7

F6c. Hur stor bedömer ni att andelen elever är som på grund av covid-19 inte längre deltar i undervisningen (frånvaron över 80 %)?

% av respondenterna i området					
	Betydligt mer än normalt	Mer än normalt	Normalt antal	Mindre än normalt	Betydligt mindre än normalt
Hela landet	1	15	78	2	4
RFV i Södra Finland	2	19	76	2	2
RFV i Östra Finland	3	9	82	-	6
RFV Västra och Inre Finland	-	18	78	1	3
RFV i Lappland	-	19	75	-	6
RFV i Sydvästra Finland	-	10	79	3	8
RFV i Norra Finland	-	10	80	7	3

Övriga observationer om frånvaron 1(2)

Ökningen av antalet frånvaron bedömdes i de flesta svaren ha att göra med den lägre tröskeln att vara frånvarande från skolan

- Som bakgrundsfaktor lyfte man ofta fram anvisningarna om att stanna hemma även med lindriga symtom och/eller vänta på testresultat
- I de flesta svaren konstaterades att anvisningarna i fråga åtminstone delvis utnyttjades för att få lovlig frånvaro.
- En liten del av respondenterna uppgav också vårdnadshavarnas rädsla för covid-19 eller tillhörighet till en riskgrupp som en bakgrundsfaktor för frånvaro.

En del av respondenterna konstaterade att antalet beviljade frånvaron för semesterresor hade minskat, vilket för sin del jämnade ut ökningen i det totala antalet frånvaron av olika typer.

- En av respondenterna meddelade att kommunen kommit fram till en lösning, där eleverna inte har beviljats frånvaro för semesterresor.

"Frånvarotröskeln är genomgående lägre, även vid mycket lindriga symtom stannar man hemma enligt de allmänna anvisningarna."

"Man har stannat hemma enligt anvisningarna med lindrigare symtom än normalt."

"Skolan är beroende av den information som familjerna ger, och föräldrarna kan uppges olovliga frånvaron som sjukfrånvaron."

"Frånvaron har ökat framför allt på grund av att elever har uppmanats att stanna hemma även i en liten förkylning. En del av eleverna kan missbruka detta."

"En del frånvaron för säkerhets skull, dvs. man har befarat att smittan sprids i skolan."

"Det har förekommit frånvaro på grund av vårdnadshavarnas rädsla och/eller tillhörighet till en riskgrupp."

"En del enstaka, långvariga frånvaron på grund av till exempel föräldrarnas rädsla för att skicka barnet till skola i en viss smittosituation."

"Delvis har också vårdnadshavarnas rädsla för coronavirusets spridning fått dem att stanna hemma."

"Men familjernas uteblivna frånvaron på grund av semesterresor jämnar ut statistiken."

"I X fattades principbeslutet att man under vårterminen inte beviljade tillstånd för frånvaro för semesterresor."

"...dessutom minskade naturligtvis antalet lov för resor."

Övriga observationer om frånvaron 2(2)

- I flera svar fäste man uppmärksamhet vid utmaningen att ingripa i frånvaro
  - Skenbart deltagande i distansundervisning
  - Återkommande och diffusa frånvaron som vårdnadshavarna har kvitterat som lovliga.
- I fråga om beviljande av frånvaro och ingripande i olovliga frånvaron efterlystes också likvärdiga riksomfattande anvisningar och verksamhetsmodeller.
- En liten del av respondenterna lyfte också fram s.k. elever som inte går i skola i samband med frånvaron.
- Å andra sidan bedömde flera respondenter att det inte skett en betydande förändring i frånvaron: flera hänvisade här till den lugna sjukdomssituationen i regionen eller effekten av effektiviserad hygienpraxis.

”Det strikta ingripandet i elevfrånvaron har haltat något under distansundervisningsperioderna. Även om alla har nåtts har eleven kunnat vara skenbart inloggad på lektionerna, men ändå inte närvarande. Antalet elever som inte går i skola har dock ökat något. Denna trend kunde dock ses redan före coronaviruset. För en del har distansundervisning varit en lättnad. Mångsidiga studier borde utvecklas.”

”För skolfrånvaron och ingripande i dessa (bl.a. gränserna för ingripande) behövs riksomfattande, enhetliga anvisningar samt skyldigheter för barnskyddet att ingripa när barnskyddsanmälningar görs på grund av situationen.”

”Fler elever än vanligt som inte får avgångsbetyg från den grundläggande utbildningen. Antalet barn och unga som inte går i skola har ökat.”

”Epidemin har inte påverkat elevfrånvaro. Till och med sjukfrånvaron har minskat på grund av handhygien och munskydden.”

”Pandemins inverkan på frånvaron var liten. Frånvaron låg på nästan normal nivå hela året.”

”Vår kommun var den enda kommunen i landskapet X där man inte tills vidare haft en enda coronasmitta. Aggressiva försiktighetsåtgärder har skapat förtroende hos vårdnadshavarna för skolans förmåga att sköta sitt arbete, och man har låtit barnen gå i skola.”

“

**Covid-19 har haft
en omfattande
inverkan på
anordnandet av
grundläggande
utbildning**

Regionförvaltningsverket

Centrala effekter av covid-19 på anordnandet av grundläggande utbildning under läsåret 2020-2021

Covid-19 har påverkat anordnandet av grundläggande utbildning på många sätt vad gäller undervisningen och inlärningsmålen samt skolans övriga funktioner och målsättningar. Respondenterna nämnde främst de effekter som upplevts som skadliga eller utmanande.

- Utmattning och de utmaningar den medför
  - Stor belastning hos personalen och chefer; brist på verksamhet som främjar välbefinnande i arbetet
  - Brist på utbildning och ökat utbildningsbehov bland personalen
  - Utmaningar i elevernas och familjernas välbefinnande
- Utmaningar för elevernas inläring
  - Inlärningsunderskott i konst- och färdighetsämnen
  - Behovet av stöd hos barn och familjer med invandrarbakgrund
  - Utmaningar med självstyrning
  - Äventyrade/försämrade inlärningsresultat
  - Inställda PRAO-perioder
- Utmaningar med upplevelser av gemenskap och upprätthållande av dessa
  - Inga gemensamma evenemang, fester, temadagar
  - Inga utflykter eller lägerskolor, brist på klubbverksamhet
  - Interaktionen med den omgivande gemenskapen har utarmats
- Utmaningar i efterlevnaden och uppföljningen av anvisningar
- Utmaningar med att tolerera osäkerhet

1.8. Hurdana centrala kompetenserna har covid-19 haft på anordnandet av grundläggande utbildning under läsåret 2020–2021?

”Den övriga verksamheten utanför lektionerna har blivit mindre eller uteblivit helt. Ingen klubbverksamhet.”

”Begränsningar i utvecklingsarbetet (till exempel utveckling av flexibel förskole- och nybörjarundervisning).”

”Vår skola har som tur inte varit tvungen att övergå till distansundervisning eller karantän för en enda klass. Undervisning har kunnat ordnas som vanligt. Måltiderna har i vår skola flyttats till klasserna. Detta har upplevts som obehagligt. Dessutom har vi under hela läsåret ätit ur engångskärl, vilket är obekvämt och svårt att förstå som en så långvarig lösning med tanke på hållbar utveckling. Personalens dagliga användning av munskydd är utmanande. Mer trötthet efter skoldagen. Det är bra att handhygien har effektiverats, vilket har minskat sjukligheten.”

”Klassutflykter, lägerskolor, studiebesök och olika evenemang har inte kunnat genomföras. Covid-19 har också försvårat genomförandet av PRAO-perioder. Flexibiliteten av undervisningsarrangemangen har lidit, man har varit tvungen att gallra bort simundervisning, kontaktsporter och sång har varit förbjudna under nästan hela läsåret, grupper har inte kunnat kombineras under hela läsåret, måltider och raster har graderats. Eleverna i årskurs 7–10 har använt munskydd från och med november 2020 och eleverna i årskurs 6 sedan januari 2021. Föräldra- och personalmöten samt utbildningar har genomförts på distans.”

”Kompetensen i anslutning till anordnande av distansundervisning har ökat mycket. Människor måste stanna hemma med låg tröskel, vilket har stört vikariatarrangemangen. Gemenskapen har lidit, inga gemensamma fester. Mest respons har vi fått om skolmatspaketet gällande den mat som rekommenderas för skolelever.”

”Övergången till distansundervisning har varit snabb. När- och distansundervisning har i sig fungerat exemplariskt. Rektorer har varit särskilt belastade av uppgifter som kommit från enheten för smittsamma sjukdomar att även under veckoslut kartlägga dem som blivit exponerade i skolan inom en viss tid genom radlistor. Gemenskapen i arbetsgemenskaperna har lidit när man inte har kunnat träffas live, utan huvudsakligen under Teams-möten. Arbetshälsoverksamhet har knappt kunnat ordnas alls.”

”Skolornas gemensamma evenemang har inte kunnat ordnas. Arbetsmängden av skolans personal har ökat på grund av coronaarrangemangen. Lärarna har varit tvungna att undervisa när- och distanselever med en hybridmodell. Besök utanför skolorna och aktörer inom den tredje sektorn har uteblivit från skolornas verksamhet. Samarbetet med vårdnadshavarna har i huvudsak skötts på distans. Personalmöten på distans motsvarar inte alltid behovet, eftersom interaktionen uteblir.”

”Beaktandet av säkerheten i undervisningsarrangemangen har krävt åtgärder, åtgärderna har tagit tid från den övriga undervisningen, distansundervisningsperioderna har belastat personalen och förvaltningen, det har uppstått mer arbete på grund av beredskapen och de föränderliga situationerna, tack vare distansundervisningen har man blivit bättre på att använda ikt i undervisningen, hygienpraxis i skolorna har betonats i skolvardagen, man har varit tvungen att ordna sektorsövergripande samarbete på ett annat sätt än normalt, inom elevhälsan har man utvecklat nya verksamhetsmodeller, samarbetet med hemmen har fått nya former, skolornas gemenskap har delvis lidit på grund av separationen, den gemensamma utmaningen har även delvis kunnat göra gemenskapen tätare, man har varit tvungen att avboka funktioner, evenemang, besök och utflykter eller ordna dem på distans, gemensamma liveutbildningar för personalen har inte kunnat ordnas, man har lärt sig använda distansförbindelser i utbildningarna och mötena och således sparat arbetskraft.”

1.8. Hur många centrala konsekvenser har covid-19 haft på anordnandet av grundläggande utbildning under läsåret 2020–2021?

”Det har funnits utmaningar under karantän- och distansundervisningsperioder:

- otillräckligt stöd för hemmen, särskilt i familjer med invandrarbakgrund,*
- inverkan på studiernas framskridande och inlärningsresultaten,*
- brist på interaktion och delaktighet,*
- utmanande att förvänta sig självstyrning av elever i grundskolan,*
- undervisning av konst- och färdighetsämnen på distans har varit utmanande,*
- användning av munskydd har försvårat elevernas deltagande i muntlig interaktion under lektionerna.”*

- ”behovet av särskilda undervisningsarrangemang har ökat*
- distansundervisningsperioder och avvikande undervisningsarrangemang har ökat*
- behovet av stödundervisning har ökat*
- behovet av att planera elevvårdsstöd har ökat*
- inlärningssvårigheter har framhävt*
- utmaningar i koncentrationsförmågan och elever med symtom ökar behovet av undervisning i mindre grupper*
- elevernas ångest framhävs och stör inläringen → det behövs olika stödåtgärder, mindre grupper*
- den allmänna oroligheten har ökat, det behövs mer individuell handledning och stöd.”*

”Vi har varit tvungna att gå igenom alla funktioner och fundera på praktiska lösningar på grund av begränsningarna och anvisningarna; arbetsformer, måltidsarrangemang, gemensamma evenemang och fester. Vi har varit tvungna att avsluta normalt umgänge och arbete mellan grupperna. Gemensamma evenemang har inte kunnat ordnas. Antalet vardagliga skol- och studiebesök har minimerats.”

”Nätverken har samarbetat mindre. I skolorna har man försökt göra så att innehållet i läroplanen kan genomföras till fullo. Frågor i anslutning till byggande av gemenskap och välmående har inte kunnat främjas på samma sätt som normalt. Detta syns på många olika sätt i skolgemenskapens välbefinnande. Behovet av att lära ut emotionella färdigheter har ökat klart. Eftersom många vårdnadshavare på grund av covid-19 har haft mindre möjligheter att stödja sitt barns skolarbete har man i skolan varit tvungen att öka mängden stöd som erbjuds. Inlärningsresultaten för viktiga ämnen har varit på en sämre nivå än tidigare. Undervisningspersonalens ork i sitt arbete i den mer krävande och långvariga situationen har visat oroväckande tecken och måste övervakas noggrant. Behovet av elevvårdspersonalens arbete har ökat betydligt under covid-19.”

”Det har tagit tid att fundera på och genomföra säkerhetsåtgärder, plötsliga förändringar i situationerna, gemenskapen i skolan har lidit enormt, kompanjonlärarskap och flexibla grupperingar har uteblivit, alla är trötta på Teams, det kollegiala samarbetet mellan lärare och rektorer har lidit, rörligheten mellan skolbyggnaderna har lidit, det har behövts väldigt mycket undantagsarrangemang för måltiderna, chefsarbetet är svårt när man inte kan ordna avskedsfester och chefen inte kan närvara i olika arbetsgemenskap, NCU m.fl. verkar tro att man i skolorna har normalläge när olika enkäter o.d. skickas i de situationer som råar i skolorna. Den grundläggande utgångspunkten för undervisningen och skolan är den sociala aspekten och interaktion, vilka har lidit väldigt mycket. Läsordningarna förnyades, valbara ämnen förnyades, förskolesamarbetet, kamratmedlings- och skolfadderverksamheten har uteblivit, undervisningsinnehållet i musik och gymnastik förnyades, föräldramöten har uteblivit, tid går åt att dela ut masker och tvätta händerna, besvarandet av enskilda föräldrars avvikande frågor har varit mycket tidskrävande. I enhetsskolorna förnyades användningen av olika byggnader och gårdsområden, genomförande av distansundervisning (delning av datorer och nätförbindelser), simskolor ordnades inte när man inte hade tillgång till hallen, inga idrottstävlingar har kunnat ordnas, klubbverksamheten står stilla, handräckningen av hälso- och sjukvården på kvällar och veckoslut har sysselsatt ledningen, förvaltningen och rektorer inom branschen – ökad informering, genomförande av skolmåltider på distans genom förhandsenkäter och utveckling av beställningssystem.”

Korrigerering av oönskade följder

“

Behovet av tilläggsresurser fortsätter vara stor för att kunna svara på inlärnings- och välfärdsunderskottet

Regionförvaltningsverket

Nödvändiga åtgärder för att rätta till de oönskade effekterna av covid-19

- Det budskap som respondenterna delar i stor utsträckning är behovet av tilläggsresurser. Man vill framför allt rikta tilläggsresurser till elevvård, bemötande av elever i vardagen, stöd för inläringen, stödjandet av gemenskapen samt lärarnas och den övriga personalens välmående och fortbildning.
- Som synpunkter lyfts fram
  - Personalens tillräcklighet (lärare, speciallärare, anställda inom elevvården och övriga vuxna som arbetar i skolan, som t.ex. psykiatriska sjukvårdare, s.k. tsemppari, samhällspedagoger, ungdomsarbetare)
    - Det ökade behovet av specialundervisning bedömdes bara ha börjat och fortsätta under de närmaste åren. Oron för resursernas tillräcklighet är delad.
    - Skolgångshandledarna och övriga vuxna i skolan lyftes fram som en betydande resurs som stöd för elevernas och personalens ork och arbete.
  - Tillgången till elevvård
    - Allt större servicebehov
    - Tillgången till behörig personal
    - Den befintliga personalens begränsade resurser
  - Behovet av multiprofessionellt samarbete
  - Betydelsen av s.k. coronafinansiering och en stark förhoppning och fortsatt tilläggsfinansiering
  - Behovet att förenkla och prioritera skolans uppgifter och verksamhet så att elevernas akuta behov tillgodoses
    - Tydliga, gemensamma anvisningar och metoder för att ingripa i problematiska situationer
    - Fokusering på den s.k. grundläggande uppgiften i stället för kontinuerlig, hackig utveckling
    - Utmaningar i genomförandet av läroplanen och bedömningen: anvisningar behövs
    - Minskning av besvarandet av enkäter och undersökningar

*Observera inverkan av variationen i respondentgruppen. Se sidan 27

F9. Hurdana åtgärder behövs för att kunna rätta till de oönskade effekterna av covid-19?

“Inlärningsunderskottet ska kartläggas och bedömas systematiskt, och utifrån detta ska de korrigerande åtgärderna riktas till eleverna. Det behövs mer resurser för att förstärka elevernas inläring och mentala hälsa: speciallärare och elevvårdspersonal i stor utsträckning, även annat övergripande stöd för eleven (skoltränare, flerspråkiga handledare). Personalens kompetens utökas för att korrigera inlärningsunderskottet: specialpedagogik, stöd för inläring, emotionella färdigheter och interaktionsfärdigheter. Systematisering av bristen på frånvarouppföljning och effektivisering av åtgärderna.”

“Ökning av resurserna för elevvården och en kraftig ökning av resurserna för stöd för inläring under de kommande läsåren. Det behövs vuxna i skolvardagen som har tid att lyssna på och stödja eleverna. Vuxna som kan göra nätverkssamarbete samt planera och genomföra stöd för elever och familjer. Ytterligare behov av psykologtjänster, eftersom lärarna behöver bakgrundinformation om barnets reaktioner och beteende för att veta hur man bäst kan hjälpa barnet. Undervisningsgruppernas storlek måste vara små för att kunna uppfylla behovet av vuxna som tydligt har ökat bland eleverna. Skolorna måste få ha öppet som vanligt.”

“Man borde få koncentrera sig på det väsentliga, dvs. det grundläggande skolarbetet. Olika slags undersökningar och enkäter av NCU, RFV o.d. parter kunde pausas för ett år. Allokering av skolornas resurser till samvaro, bemötande av eleverna, gruppbildning och stöd för att återvända till skolan. Arbetsgemenskaperna kräver också tid för gemenskap och gemensam diskussion. Elevvårdens multiprofessionella gemensamma arbete behöver stärkas. Det krävs tid och resurser för att återställa livsglädjen, skapa hopp och minska depressionen. Det behövs utbildning i användningen av sociala medier, social interaktion har överförts till sociala medier. Illamående förekommer och bör bekämpas. Beredskap för ett ökat antal barnskydds barn och placerade elever.”

F9. Hurdana åtgärder behövs för att kunna rätta till de oönskade effekterna av covid-19?

”Mer resurser till stöd av undervisningen och inläringen/skolgången under de kommande åren för att anställa flera lärare, handledare, elevvårdspersonal, skolungdomsarbetare m.fl. för att kompensera inlärnings- och välfärdsunderskottet.

Vi har övervägt att nästa läsår kanske är det ’värsta’, dvs. när världen öppnas upp kommer dessa saker från coronatiden och ge utlopp för förträngda och traumatiska saker. Därför firade vi just idag med arbetskamraterna när vi fick veta att man även i år kan ansöka om stöd för coronaeffekterna. Vi anställer gärna nya personer till skolan, hjälpande händer och öron, flera övervakare för rasterna, stöd till lektionerna för inläring och verksamhetsledning. Hjälp med läxorna. Resurser för eftermiddagsklubben. Läsare för elever med finska som andra språk. Samtidigt åstadkommer man arbetsro och ork för lärare. För högklassig undervisning och orkande, positiv och omtänksam personal är det bästa mentalvårdsarbete som varje barn kan få dagligen. Vi behöver inga saker.

Stor satsning på hemmets och skolans, mammornas och pappornas, lärarnas och handledarnas samarbete lönar sig alltid – men i synnerhet nu. Föräldrarna ska bjudas in till skolan och erbjudas kaffe och kaka när man för första gången på en lång tid kan ses och skapa förtroende.

Och naturligtvis det högklassiga elevvårdsarbetet. Ett öppet, lösningsorienterat och övergripande elevvårdsarbete, där hjälpen når fram till familjen.”

F9. Hurdana åtgärder behövs för att kunna rätta till de oönskade effekterna av covid-19?

"Tid för bemötande och gemenskap."

"Tillräckliga resurser bör tryggas för elevvården och allmänt stöd."

"Mycket mer stöd- och specialundervisning, framför allt elevvårdstjänster."

"Elevvårdens resurser behövs fortfarande i stor utsträckning för att bl.a. hantera ångest. Dessutom behövs det resurser för stöd- och specialundervisning för att hantera inlärningsunderskottet. Gemenskapen har också lidit mycket, så t.ex. starkare införande av ungdomsarbete i skolan kunde svara på detta."

"Tilläggsresurser för elevvården och fortbildning för lärare."

"Det behövs mer enhetliga och tydliga anvisningar och metoder för att ingripa i problem (bl.a. elever som inte går i skola eller som inte klarar av skolgången, osv.)"

"Resurser för elevvården och specialundervisningen, möjligheten att minska undervisningsgrupperna, ökning av resurserna för stödundervisning, effektiviserat samarbete med olika aktörer behövs, tjänster inom den specialiserade sjukvården och möjlighet till konsultation."

"Någon slags coronafinansiering skulle vara bra så att man kunde anställa flera speciallärare, lärare (t.ex. samtida lärare / resurslärare) och assistenter till skolorna. Tilläggsresurser skulle ge möjligheter till mer detaljerat bemötande och beaktande av eleven samt att ge genuint stöd. Skolorna behöver inte nya och fina verksamhetsmodeller, innovationer eller tilläggsresurser inom elevvården, utan egentligen flera par händer för arbete i klasserna, där man varje dag kan stödja, handleda och undervisa eleven."

"Finansieringen av undervisningen ska vara på en tillräcklig nivå åtminstone under nästa läsår så att vi kan erbjuda det tilläggsstöd som eleverna behöver. Vad gäller distansundervisning måste lagstiftningen utvecklas så att den är möjlig på undervisningsmässiga grunder. Den grundläggande utbildningen är nu närundervisning enligt lagstiftningen. Elevvårdstjänsterna måste garanteras bättre för alla. I skolorna vore det bra att få samhällspedagoger att stödja lärarnas och den biträdande personalens arbete. För dem som inte går i skolan eller är rädda för att gå i skola måste det hittas lämpligt stöd. Undervisning måste ordnas tillsammans med möjligheter att demonstrera sina kunskaper. Flera omtänksamma vuxna till skolorna, dvs. just dessa samhällspedagoger."

ÖVRIGT

“

”Som helhet har osäkerheten kring framtidsutsikterna ökat betydligt hos barn/unga och förtroendet måste byggas upp genom multiprofessionellt samarbete.”

Regionförvaltningsverket

Övriga anmärkningar

Respondenterna lyfte i sina anmärkningar huvudsakligen fram de synpunkter som redan presenterats i punkterna ovan. Särskilt betonades

- Oron för eleverna och personalen
- Funktionaliteten och aktualiteten av anvisningarna samt informering
- Stolthet över utfört arbete
- Oron över huruvida skolfolket får det erkännande och den förståelse de förtjänar
- Behovet av tilläggsfinansiering även i fortsättningen

Dessutom gav några respondenter respons om att besvara enkäten/enkäterna.

F10. Annat 1(2)

"I den kommunala förvaltningen har man inte förstått vad covid har orsakat för skolornas verksamhet ur elevernas och personalens synpunkt. Vi kan inte sitta i vår egen bubbla på distans, utan man måste handla i skolorna med olika arrangemang trots situationen."

"Anvisningarna och informationen från staten måste uppdateras. Aktörerna bör veta om kommande förändringar före vårdnadshavarna."

"Undervisnings- och utbildningsanordnare har haft det mycket svårt under de senaste åren. Vårdnadshavarna riktar allt större press, krav och anklagelser mot skolan och personalen. Belastningen inom denna bransch är enorm. Det behövs snabba sätt att hjälpa och stödja undervisningspersonalen och cheferna så att de ska orka i arbetet och människorna inte blir utmattade och t.ex. överväger att byta bransch."

"Coronaåret har i sin helhet orsakat väldigt mycket extra arbete, både inom förvaltningen och på gräsrotsnivå."

"Utvecklingen har tyvärr varit minimal under det gångna året."

"Samtidigt som hela världen har kämpat i en global pandemi har regeringen fattat ett beslut om att förlänga läroplikten och om ett avgiftsfritt andra stadium. Vi hoppas att denna reform inte bekostas av resurserna för den grundläggande utbildningen. Förhoppningsvis kommer staten också att stödja detta arbete ekonomiskt. Resurser får inte under några omständigheter skäras ned, utan snarare ökas. I skolorna behövs det nu starkt stöd så att vi inte lämnar ett bestående spår på denna generation. Även om coronatiden skulle ta slut kommer de skador i inläringen och utvecklingen av sociala relationer som coronatiden orsakat att ännu länge behöva arbete för att rätta till situationen. Därför är det viktigt att öka resurserna. På kommunal nivå har man utfört ett väldigt stort och värdefullt arbete för att möjliggöra skolornas verksamhet och inläringen med de givna ramvillkoren."

"Vi tackar för en intressant enkät!"

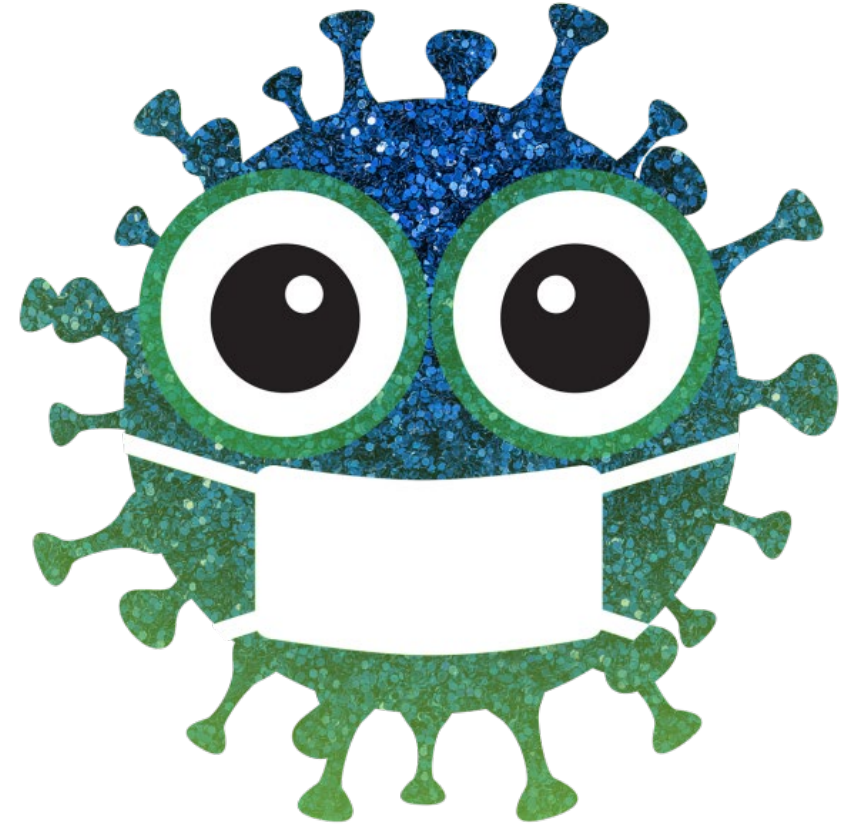
"Det har kommit många enkäter, är alla verkligen nödvändiga?"

F10. Annat 2(2)

”Samtidigt som hela världen har kämpat i en global pandemi har regeringen fattat ett beslut om att förlänga läroplikten och om ett avgiftsfritt andra stadium. Vi hoppas att denna reform inte bekostas av resurserna för den grundläggande utbildningen.

Förhoppningsvis kommer staten också att stödja detta arbete ekonomiskt. Resurser får inte under några omständigheter skäras ned, utan snarare ökas. I skolorna behövs det nu starkt stöd så att vi inte lämnar ett bestående spår på denna generation.

Även om coronatiden skulle ta slut kommer de skador i inläringen och utvecklingen av sociala relationer som coronatiden orsakat att ännu länge behöva arbete för att rätta till situationen. Därför är det viktigt att öka resurserna. På kommunal nivå har man utfört ett väldigt stort och värdefullt arbete för att möjliggöra skolornas verksamhet och inläringen med de givna ramvillkoren.”

Regionförvaltningsverket